

Schone Lucht jaarcongres 2023 'Grenzeloos verbonden'

Dit jaar vond het Schone Lucht jaarcongres met thema 'Grenzeloos verbonden' plaats in Amsterdam, georganiseerd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in samenwerking met de gemeente Amsterdam. Doel van dit congres was onder andere om stil te staan bij hoe ver we zijn met het bereiken van de doelen van het Schone Lucht Akkoord, in de vorm van gezondheidswinst door permanente verbetering van de luchtkwaliteit in ons land. Ook kon men van elkaar horen waar men mee bezig is en wat er aan zit te komen aan nieuwe oplossingen en ideeën voor schonere lucht. Ruim 200 deelnemers hebben elkaar ontmoet, kennis en ideeën uitgewisseld en inspiratie opgedaan.

Het congres werd geopend in de bioscoopzaal van het unieke Eye Filmmuseum in Amsterdam. Dagvoorzitter Astrid Feiter beet het spits af, samen met wethouder van gemeente Amsterdam Melanie van der Horst.

De wethouder gaf aan dat het belangrijk is om met elkaar stappen te zetten, want 'wat wij hier in Amsterdam niet uitstoten, daar hebben anderen weer profijt van en andersom'. Daarin kwam meteen het thema van dit jaarcongres, 'Grenzeloos verbonden', duidelijk terug. Ook vond ze het een mooi moment om als gemeente Amsterdam gastheer te zijn, aangezien de dag voor het jaarcongres de nieuwe Uitvoeringsagenda Uitstootvrije Mobiliteit 2023-2026 werd goedgekeurd door de gemeenteraad in Amsterdam. Een toepasselijkere timing kon bijna niet!

Via vragen gesteld in Mentimeter werd gepolst welke organisatie de deelnemers eigenlijk vertegenwoordigden. Het grootste deel was (zoals verwacht) van een gemeente, maar er waren naast een aantal mensen van provincies, omgevingsdiensten en GGD'en ook veel mensen van andere organisaties, zoals het Longfonds, RIVM en stichting Houtstookvrij. Op de vragen wat men kwam halen dan wel brengen naar het jaarcongres was 'kennis' een veel gegeven antwoord, ook wilden veel deelnemers inspiratie halen en ging het bij het brengen met name om ervaring.

Er volgde een vraaggesprek met de wethouder en staatssecretaris Vivianne Heijnen, waarin beide vrouwen benadrukten dat men door samen te werken een bredere impact kan maken en het ook belangrijk is van elkaar te leren. Zo noemde de wethouder het voorbeeld van Parijs, die de ambitie heeft om een fietsstad te worden, en merkte de staatssecretaris op dat er naast de goede voorbeelden ook gemeenten zijn die tegen problemen aanlopen waar anderen ook weer van kunnen leren. Het is belangrijk om naast de kopgroep van ambitieuze gemeenten ook de gemeenten te bereiken die recent zijn aangesloten bij het SLA, en/of minder mankracht en capaciteit hebben om de uitdagingen op dit gebied aan te gaan. 'Iedereen kan op zijn eigen manier iets doen', was wat de staatssecretaris dan ook als boodschap had.

Kort werd er nog even vooruit geblikt naar het internationale Clean Air Forum dat in Nederland wordt gehouden komend najaar, waarna de staatssecretaris een speech gaf.

In [deze speech](#) benadrukte ze dat vieze lucht over landsgrenzen heen waait, daarom waardeerde ze ook de aanwezigheid van de Belgische luchtkwaliteitsexpert Michiel van Peteghem. Ook sprak ze haar zorg uit over een rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, waarin staat dat bedrijven en overheden te reactief handelen om de gezondheid van mensen in Nederland te beschermen. Het is volgens haar heel belangrijk dat het aantal deelnemers aan het Schone Lucht Akkoord blijft groeien en er nog een tandje bij gaat. Schone lucht is bij uitstek een thema waaraan we alleen samen kunnen werken, voor een goede gezondheid en een gezonde toekomst, benadrukte ze.

Daarbij legde de staatssecretaris een mooie link naar de kinderraad van de gemeente Amsterdam, die met mondkapjes het podium op kwamen lopen. Hun boodschap was dat schone lucht belangrijk is

om te kunnen blijven leven, waarbij ze een toverstaf hadden meegenomen om hun wensen uit te spreken naar de wethouder en de staatssecretaris. Deze wensen gingen over meer elektrische auto's, meer bomen en planten in de stad, minder mensen met het vliegtuig en ook elektrische vliegtuigen werden genoemd. De toverstaf werd overgedragen aan de staatssecretaris en de wethouder.

Vervolgens gaf meteorologe Amara Onwuka een inspirerende presentatie over de relatie tussen luchtkwaliteit, het weer en klimaatverandering. Mevrouw Onwuka vertelde dat mooier weer (helaas) leidt tot slechtere luchtkwaliteit en ook een warmer klimaat leidt tot slechtere luchtkwaliteit. In steden is dit probleem enkel groter, doordat steden veranderen in hitte-eilanden. Haar verhaal eindigde met een positieve noot in de vorm van oplossingen voor het terugdringen van uitstoot van schadelijke stoffen, zoals milieuzones, de 100-km regeling, elektrisch rijden en het koelen van steden door groen en water in de stad.

Helemaal vanuit België was er de eerder genoemde Michiel van Peteghem aanwezig, afdelingshoofd Lucht en HR-diensten van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) en lid van de Raad van Bestuur het Europees Milieu Agentschap (EEA). Hij kwam vertellen over schone (of in het Vlaams 'zuivere') lucht in België. Zijn presentatie ging over het Vlaams Luchtbeleidplan en hoe Nederland op o.a. de normering rondom zorgwekkende stoffen een inspiratie was geweest voor België. Ook lichtte hij het burgeronderzoek CurieuzeNeuzen toe, waarbij 20.000 burgers betrokken waren en er door het hele land werd gemeten aan de luchtkwaliteit.

Tijdens de lunchpauze konden deelnemers infostands bezoeken over de Kennisagenda Schone Lucht Akkoord, het advies voor hooggevoelige groepen en het krijgen van financiële ondersteuning voor luchtbeleid via RVO. Vervolgens begon het middagedeelte met vijf verschillende themasessies, opgedeeld in twee rondes met elke ronde een andere insteek, genoeg keuze dus! De thema's waaronder de sessies vielen waren landbouw, participatie, houtstook, mobiele werktuigen en binnenvaart. Voor het laatstgenoemde thema, binnenvaart, was er zelfs een toepasselijke rondvaart door de Amsterdamse haven georganiseerd voorafgaand aan de interessante presentaties.

Aan het eind van de middag werd er teruggeblikt op de verschillende themasessies door deelnemers vragen te laten formuleren die waren blijven hangen. Harry van Bergen, senior beleidsadviseur uitstootvrije mobiliteit bij de gemeente Amsterdam en Jeroen van Bergenhenegouwen, MT-lid directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat sloten het jaarcongres af. Harry gaf vanuit de gemeente Amsterdam aan dat gemeenten gerust naar hen toe kunnen stappen om van hen te leren, waarin ook het belang van samenwerken weer doordrong en het feit dat we immers 'grenzeloos verbonden' zijn. Jeroen benoemde daarnaast ook dat we nog hard aan de slag moeten, waarbij hij deelnemende gemeenten opriep hun buurgemeenten die mogelijk nog niet mee doen ook te enthousiasmeren voor het SLA en daarin ambassadeur te zijn. "We liggen op koers, maar het vraagt wel dat we de maatregelen die we hebben bedacht echt met zijn allen gaan oppakken en uitwerken". Ook na dit jaarcongres zal er dus hard moeten worden doorgewerkt aan het halen van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord.